

УДК 37.011.3-051:005.336.2]

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(26\).2024.144-153](https://doi.org/10.35387/od.2(26).2024.144-153)

ФОРМУВАННЯ ШІ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Собченко Тетяна Миколаївна
– доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри
освітології та інноваційної
педагогіки, Харківський
національний педагогічний
університет імені
Г.С. Сковороди

Sobchenko Tetiana – Doctor of
Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department of
Education and Innovative
Pedagogy, H.S. Skovoroda Kharkiv
National Pedagogical University

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-9213-5556>

E-mail: sobchenkotetyna79@gmail.com

**Федоренко Вікторія
Володимирівна** – здобувач
вищої освіти Харківського
національного педагогічного
університету імені
Г.С. Сковороди

Fedorenko Viktoriia – PhD
Student of the H.S. Skovoroda
Kharkiv National Pedagogical
University

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-1626-6260>

E-mail: victoriaf0905@gmail.com

Анотація. В оглядовій статті проаналізовано актуальну проблему формування ШІ-компетентності майбутніх педагогів. Метою статті є визначення стратегій щодо формування ШІ-компетентності майбутніх учителів у закладах вищої педагогічної освіти. Уточнено, що у сучасному світі штучний інтелект широко проник у всі сфери життєдіяльності суспільства. Сфера освіти не є виключенням, у якій штучний інтелект став не тільки оперативним помічником, а й професійним інструментом, яким користуються всі учасники освітнього процесу. Розкрито суть поняття ШІ-компетентності, що являє собою розуміння всіма учасниками освітнього процесу основних принципів відповідального використання систем ШІ, володіння навичками розпізнавання їх застосування, усвідомлення ризиків, які пов'язані з невідповідальним використанням ШІ. Визначено рівні володіння ШІ компетентністю педагогічних працівників. Доведено важливість організації якісної професійної підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої педагогічної освіти, що спрямована на формування ШІ-компетентності. Представлено наявні стратегії для навчання практикуючих учителів щодо використання ШІ в освітньому процесі на основі аналізу сучасних науково-педагогічних джерел. На основі досвіду

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди визначено стратегії щодо формування ШІ-компетентності майбутніх учителів у закладах вищої педагогічної освіти. Зроблено висновок про те, що штучний інтелект є помічником в певній аспектній діяльності, в організації освітнього процесу, зокрема, у створенні навчального контенту для здобувачів. Штучний інтелект є креативним інструментом для полегшення рутинної роботи вчителя та водночас сучасним засобом для мотивації навчально-пізнавальної активності здобувачів в умовах дистанційного навчання. Подальші перспективи наукових розвідок базуватимуться на вирішенні питань ефективної інтеграції штучного інтелекту в освітній простір вишу на засадах відповідального використання.

Ключові слова: штучний інтелект; нейромережі; учителі; ШІ-компетентність; вища педагогічна освіта.

**Sobchenko Tetiana,
Fedorenko Viktoriia**

FORMATION OF FUTURE TEACHERS' AI COMPETENCE IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING

Abstract. *The review article deals with the urgent problem of forming artificial intelligence (AI) competence of future teachers. The purpose of the article is to identify strategies for the formation of AI competence of future teachers in higher education institutions. It is specified that in the modern world, artificial intelligence has widely penetrated in all spheres of society. The field of education is no exception, in which artificial intelligence has become not only an operational assistant, but also a professional tool used by all participants in the educational process. The article reveals the essence of the concept of AI competence, which is an understanding of the basic principles of responsible use of AI systems by all participants of the educational process; their possession of skills to recognize the use them; awareness of the risks associated with the irresponsible use of AI. The levels of AI competence of teachers are determined. The importance of organizing high-quality professional training of future teachers in higher pedagogical education institutions aimed at forming AI competence is proved. The existing strategies for training practicing teachers in the use of AI in the educational process are presented based on the analysis of modern scientific and pedagogical sources. Based on the experience of the H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, the article identifies strategies for developing the AI competence of future teachers in higher pedagogical education institutions. It is concluded that artificial intelligence is an assistant in certain aspects of activity, in the organization of the educational process, in particular, in the creation of educational content for*

students. Artificial intelligence is a creative tool for facilitating the teacher's routine work and at the same time is a modern means for motivating students' learning and cognitive activity in distance learning. Further prospects for scientific research will be based on addressing the issues of effective integration of artificial intelligence into the educational space of the university on the basis of its responsible use.

Key words: artificial intelligence; neural networks; teachers; AI competence; higher pedagogical education.

Постановка проблеми, її актуальність. Інформаційно-цифрове середовище все більше порушує питання щодо використання штучного інтелекту (ШІ) не лише на рівні наукової та медіадіяльності, але й галузі освіти. ШІ вже поширений у повсякденному житті, а людство наразі усвідомлює та прагне активно покращувати навички його ефективного використання. Імплементация ШІ в різні сфери життєдіяльності суспільства є досить стрімкою, що посилює увагу науковців в усьому світі до вивчення та дослідження різних аспектів сучасних провідних технологій.

Варто також зазначити, що освітній простір активно популяризує в діяльність педагогів та здобувачів вищої освіти штучний інтелект як інструмент, що збільшує рівень знань та навичок учасників освітнього процесу. Як зазначено в Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні (ред. 2020 р.) «...розвиток штучного інтелекту ставить перед собою надзвичайно важливі завдання, одним із найнеобхідніших є надання кваліфікованих спеціалістів, які грамотно застосовуються комп'ютерні технології. Про це свідчить попит, який щоразу набирає масштабних обертів на ринку праці» (Кабінет Міністрів України, 2020).

Технології ШІ мають досить динамічний розвиток в Україні, про що свідчить численна кількість написаних наукових праць зарубіжними та вітчизняними дослідниками. Штучний інтелект динамічно вносить суттєві зміни в освітній простір закладів вищої освіти. Кожен учасник освітнього процесу намагається навчитися досконало оволодіти нейромережами, що створені на базі штучного інтелекту, задля підвищення ШІ-грамотності.

Варто зазначити, що протягом останніх років реалізовано низку державних масштабних та вдалих проєктів були здійснені за участю ШІ, зокрема, «Програма великої трансформації освіта 4.0: Український світанок», «Дорожня карта з регулювання штучного інтелекту в Україні», «Інноваційний освітній застосунок «Мрія» тощо.

Для того, щоб уміти правильно та коректно користуватися різними застосунками на підґрунті штучного інтелекту, варто враховувати поради, які надаються від представників-держав, що співпрацюють у сфері освіти й науки. Наприклад, у рекомендаціях ЮНЕСКО наявний зміст порад, що базуються на унормуванні навчальних програм, які містять підґрунтя

штучного інтелекту для шкільної, професійно-технічної та вищої освіти. Крім того, у них вказується, що не варто заохочувати використати генеративний штучний інтелект, який не надає змоги здобувачам отримувати когнітивні та соціальні навички шляхом практичних спостережень або дослідницької практики.

З огляду на вищезазначене, порушена проблема є актуальною та вимагає негайного вирішення.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Огляд наукової літератури свідчить, що різні аспекти зазначеної проблеми було порушено в роботах багатьох вітчизняних науковців, зокрема:

- аналіз сучасного розвитку штучного інтелекту в Україні та визначення шляхів впровадження штучного інтелекту в наукове та освітнє середовище закладів вищої освіти (Доценко, Собченко, 2024);
- можливості відкритої науки та використання штучного інтелекту в освітньому процесі (Мар'єнко, Коваленко, 2023);
- аналіз застосування штучного інтелекту в міжнародних комунікаціях та перспективи його розвитку (Погореленко, 2019);
- проблеми використання штучного інтелекту як помічника в онлайн-форматі, що демонструє трансформацію традиційної моделі навчання (Собченко, Федоренко, 2023);
- питання дотримання академічної доброчесності за умови використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності (Толочко, Бордюг, Міронєць, 2023; Паламар, Науменко, 2024);
- сучасний стан розвитку та напрямки застосування штучного інтелекту в освітній сфері, основні ризики щодо використання штучного інтелекту (Шаров, 2023) тощо.

Отже, чисельність та багатогранність наукових розвідок доводить, що окреслена тема є актуальною та затребуваною сьогодні, особливо в умовах лавиноподібного розвитку та імплементації технологій штучного інтелекту в вищу освіту.

Мета статті. Визначити стратегії щодо формування ШІ-компетентності майбутніх учителів у закладах вищої педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Штучний інтелект для сфери вищої освіти – це інформаційний необхідний напрямок, що покращує не тільки організацію навчальної діяльності здобувачів, урізноманітнює змістове наповнення навчального контенту, а й стає гарним помічником для педагогів, оскільки значно полегшує його щоденну роботу. Використання ШІ відкриває нові можливості як для науково-педагогічних працівників, так і для здобувачів освіти, зокрема майбутніх педагогів.

Здобувачі мають змогу отримувати нову інформацію в сучасному, доступному вигляді. Перед педагогами постає завдання щодо оволодіння необхідними навичками ефективного використання ШІ в професійній

діяльності. ШІ може виступати в досить великій кількості ролей – це й наставник, і опонент, підтримка у будь-яких питаннях, допомога при оцінювання робіт, вивченні додаткових іноземних мов тощо. Проте варто зважати на те, що ШІ не може повністю замінити людину, він лише виконує роль помічника у різних видах діяльності.

ШІ – це галузь комп'ютерної лінгвістики, що має прогресивний та швидкий розвиток в інформаційному та медіасередовищі, базується на створенні різноманітних технологічних інструментів, алгоритмів, та має перспективне направлення в розробці інтелектуальних машин.

За А. Погореленко, «...швидкий розвиток штучного інтелекту створює не тільки додаткові можливості й загрози для його сторонніх споживачів, а й підштовхує пересічну людину ставати більш обізнаною та відповідальною» (Погореленко, 2018). Педагоги намагаються розкрити всю потужність ШІ, уникаючи негативних ризиків. Тому головне завдання творчого педагога – не лише створити можливості для ознайомлення здобувачів з основами штучного інтелекту, а й викликати у них інтерес саме до цієї теми. ШІ є незамінною та важливою частиною не лише сьогоденного світу, але й завтрашнього, і педагоги повинні заохочувати учнів досліджувати та вивчати його (Мар'єнко, Коваленко, 2023).

Нам імпонує думка науковців про те, що «...особливу увагу необхідно приділяти розвитку базових цифрових навичок, які є та будуть затребуваними для сучасного суспільства» (Шевченко, Барановський, Білокобильський, Бодяньський, Бомба, & Довбиш, та ін., 2023). З-поміж них автори виділяють навички програмування, аналізу даних, проектування, моделювання, опрацювання та інтерпретації інформації, використання персональної комп'ютерної техніки, обслуговування технологій тощо.

Унаголосимо на тому, що у професійній підготовці майбутніх педагогів такий комплекс базових навичок є необхідним. Про це також свідчить той факт, що у травні 2024 року Міністерством цифрової трансформації України та Міністерством освіти і науки України було видано Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту у ЗЗСО (проект), що сформовані на основі сучасних міжнародних практик. Хоча у Професійному стандарті вчителя не визначена чітко ШІ-компетентність, проте вона є невід'ємною складовою цифрової компетентності, зокрема, використання цифрових технологій в організації освітнього процесу, пошук та критичне оцінювання інформації, створення електронних освітніх ресурсів тощо. Тому розвиток базових цифрових навичок, які є складовими ШІ-компетентності є необхідністю для майбутніх педагогів для успішної реалізації всіх їх трудових функцій.

ШІ-компетентність – це розуміння всіма учасниками освітнього процесу основних принципів відповідального використання систем ШІ,

володіння навичками розпізнавання їх застосування, усвідомлення ризиків, які пов'язані з невідповідальним використанням ШІ» (МОН України, 2024).

Зазначимо, що у проєкті окреслено такі три рівні володіння ШІ компетентністю педагогічних працівників: В.1 – інтегратор; В. 2 – творець-експериментатор; С.1 – лідер-новатор (МОН України, 2024).

З огляду на те, що використання технологій ШІ у загальній середній освіті набирає обертів, має бути організована якісна професійна підготовка майбутніх педагогів у закладах вищої педагогічної освіти, що спрямована на формування ШІ-компетентності, оскільки вчителі мають вміння ефективно організувати освітній процес в ЗЗСО з використанням технологій штучного інтелекту.

Науковий інтерес становлять результати дослідження Н. Морзе, М. Бойко, О. Струтинської, Є. Смирнової-Трибульської. Йдеться про опитування учасників освітнього процесу щодо їхнього ставлення до використання штучного інтелекту в освітньому процесі, необхідності підвищення ШІ-компетентності та виявлення труднощів, перешкод у зазначених процесах. Автори дійшли висновку про те, що важливо формувати та розвивати у вчителів ШІ-компетентність в умовах швидких технологічних викликів (Морзе та ін., 2024).

Практичний інтерес для вчителів-практиків мають наявні стратегії щодо використання ШІ в освітньому процесі, зокрема: розробка та залучення педагогів до проходження спеціалізованих курсів і тренінгів (теоретичні та практичні заняття); проведення вебінарів та онлайн-курсів на освітніх платформах провідних закладів вищої освіти; створення спільнот практиків для організації та проведення майстер-класів та обміну досвідом; інтеграція ШІ в професійний розвиток у програми підвищення кваліфікації вчителів; участь учителів у проведенні пілотних проєктів та експериментів; співпраця з міжнародними експертами та ІТ-фахівцями у галузі ШІ тощо (Морзе та ін., 2024, с. 86-87).

В Інструктивно-методичних рекомендаціях щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту у ЗЗСО (проєкті) у додатку 4.2 також запропоновано відкриті ресурси для підвищення ШІ-грамотності вчителів, зокрема: Дія.Освіта (освітні серіали та корисні посилання); курси від Google та Microsoft; сучасні навчальні платформи (Prometheus, EduHub, Udemy, Udacity, EdX, Coursera); освітні організації, блоги, ІТ-компанії тощо (МОН України, 2024).

Отже, окреслимо кілька стратегій щодо формування ШІ-компетентності майбутніх учителів у закладах вищої педагогічної освіти на досвіді роботи Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди:

- оновлення робочих (навчальних) програм з педагогічних дисциплін та методик викладання, а саме включення модулів (тем) про

використання ШІ;

- розробка дисциплін вільного вибору для здобувачів всіх освітніх рівнях, наприклад, бакалаврський рівень вищої освіти 3 семестр 2 курс «Цифровий імідж педагога», 5 семестр 3 курс «Інструменти штучного інтелекту в освіті», 7 семестр 4 курс «Генеративний штучний інтелект: практичні навички», магістерський рівень вищої освіти 2 семестр 1 курс «ШІ для наукових досліджень» тощо (ХНПУ, 2024).

- цикл майстерок, вебінарів, лекцій з використання ШІ в Освітньому Хабі ХНПУ (ХНПУ, 2024а);

- організація та проведення гостьових лекцій провідних експертів і фахівців в галузі ШІ в межах міжнародної співпраці;

- видання навчально-методичної літератури для здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівнів вищої педагогічної освіти, науково-педагогічних працівників закладів вищої педагогічної освіти та педагогічних кадрів закладів загальної середньої освіти, наприклад, «Штучний інтелект в освітніх галузях» (мовно-літературна, математична, мистецька, природнича);

- участь науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти у міжнародних та державних проєктах, наприклад, Національний фонд досліджень України Конкурс проєктів із виконання наукових досліджень і розробок «Підготовка майбутніх вчителів до моделювання освітнього процесу засобами штучного інтелекту» (2024 р.);

- організація та проведення науково-практичних конференцій всеукраїнського та міжнародного рівня, круглих столів з виокремлення окремої секції «Штучний інтелект в освіті та науці» тощо.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, штучний інтелект є помічником в певній аспектній діяльності, в організації освітнього процесу, зокрема, у створенні навчального контенту для здобувачів. Штучний інтелект є креативним інструментом для полегшення рутинної роботи вчителя та водночас сучасним засобом для мотивації навчально-пізнавальної активності здобувачів в умовах дистанційного навчання. Проте затребуваним є формування ШІ-компетентності майбутніх учителів. Окреслено низку стратегій щодо формування ШІ-компетентності майбутніх учителів у закладах вищої педагогічної освіти.

Подальші перспективи наукових розвідок базуватимуться на вирішенні питань ефективної інтеграції штучного інтелекту в освітній простір вишу на засадах відповідального використання.

Список використаних джерел

Доценко, С. & Собченко, Т. (2024). Імплементація штучного інтелекту в наукове середовище закладів вищої освіти. *Новий колегіум*, 1, 11-17. <https://doi.org/10.34142/nc.2024.1.11>

- Доценко, С. & Собченко, Т. (2024). Оптимізація освітнього процесу закладів вищої освіти України засобами штучного інтелекту. *Молодь і ринок*, 2 (222), 7-13. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.297530>
- Мар'єнко, М., & Коваленко, В. (2023). Штучний інтелект та відкрита наука в освіті. *Фізико-математична освіта*, 38 (1), 48–53. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-1-007>
- МОН України, МЦТ України. (2024). Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти (проект), 62. <https://mon.gov.ua/storage/app/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno-metodychni-rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>
- Морзе, Н.В., Бойко, М.А., Струтинська, О.В., & Смирнова-Трибульська, Є.М. (2024). Якою має бути цифрова компетентність вчителів у галузі використання штучного інтелекту? *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє Е-середовище сучасного університету»*, (16), 76–91. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.166>
- Паламар, С. & Науменко, М. (2024). Штучний інтелект в освіті: використання без порушення принципів академічної чесності. *Освітологічний дискурс*, 1 (44), 68-84. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.15>
- Погореленко, А.К. (2018). Штучний інтелект: сутність, аналіз застосування, перспективи розвитку. [Електронний ресурс]. *Вісник ХДУ. Серія Економічні науки*, 32, 22-28. <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/405/401>
- Собченко, Т. & Федоренко, В. (2023). Трансформація класичного навчального процесу: ефективні стратегії та інструменти для проведення дистанційних уроків. *Новий Колегіум*, 112, 60–65. <https://doi.org/10.30837/nc.2023.4.60>
- Толочко, С. Бордюг, Н. & Міронєць, Л. (2023). Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. *Інноваційна педагогіка*, 62 (2), 25-33. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/62.2.4>
- ХНПУ імені Г.С.Сковороди, (2024а). Освітній Хаб. <http://hnpu.edu.ua/uk/news/osvitniy-hab-hnpu-vidkryvaye-dveri>
- ХНПУ імені Г.С.Сковороди. (2024). Дисципліни за вибором. <http://smc.hnpu.edu.ua/studentu/dytsypliny-za-vyborom>
- Шаров, С.В. (2023). Сучасний стан розвитку штучного інтелекту та напрямки його використання [Електронний ресурс]. *Українські студії в європейському контексті*, 6, 136-144. http://obrii.org.ua/usec/storage/conference/zb_vol6_2023.pdf#page=137

Шевченко, А.І., Барановський, С.В., Білокобильський, О.В., Бодянянський, С.В., Бомба, А.Я., & Довбиш, А.С., та ін. (2023). Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні: монографія. Київ: ІПШІ, 305. https://jai.in.ua/archive/2023/ai_mono.pdf

References (translated and transliterated)

- Dotsenko, S. & Sobchenko, T. (2024). Implementatsiia shtuchnoho intelektu v naukove seredovyshe zakladiv vyshchoi osvity [Implementation of artificial intelligence in the scientific environment of higher education institutions]. *Novyi kolehium*, 1, 11-17 [in Ukrainian].
- Dotsenko, S. & Sobchenko, T. (2024). Optymizatsiia osvitnoho protsesu zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy zasobamy shtuchnoho intelektu [Optimization of the educational process of Ukrainian higher education institutions by means of artificial intelligence]. *Molod i ryнок*, 2 (222), 7-13 [in Ukrainian].
- KhNPU imeni H.S. Skovorody. (2024). Dystsypliny za vyborom [Website of KhNPU named after H.S. Skovoroda (Elective courses)]. <http://smc.hnpu.edu.ua/studentu/dytsypliny-za-vyborom> [in Ukrainian].
- KhNPU imeni H.S. Skovorody. (2024a). Osvitnii Khab [Website of KhNPU named after H.S. Skovoroda. (Education Hub). <http://hnpu.edu.ua/uk/news/osvitniy-hab-hnpu-vidkryvaye-dveri> [in Ukrainian].
- Marienko, M., & Kovalenko, V. (2023). Shtuchnyi intelekt ta vidkryta nauka v osviti [Artificial intelligence and open science in education]. *Fyzyko-matematychna osvita*, 38 (1), 48–53 [in Ukrainian].
- MON Ukrainy, MTsT Ukrainy (2024). Instruktivno-metodychni rekomendatsii shchodo zaprovadzhennia ta vykorystannia tekhnologii shtuchnoho intelektu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity (proiekt) [Instructional and methodological recommendations for the introduction and use of artificial intelligence technologies in general secondary education institutions (draft)]. 62 [in Ukrainian].
- Morze, N.V., Boiko, M.A., Strutynska, O.V., & Smyrnova-Trybulska, Ye.M. (2024). Yakoiu maie buty tsyfrova kompetentnist vchyteliv u haluzi vykorystannia shtuchnoho intelektu? [What should be the digital competence of teachers in the use of artificial intelligence?]. *Elektronne naukove fakhove vydannia «Vidkryte osvittnie E-seredovyshe suchasnoho universytetu»*, (16), 76–91 [in Ukrainian].
- Palamar, S. & Naumenko, M. (2024). Shtuchnyi intelekt v osviti: vykorystannia bez porushennia pryntsyviv akademichnoi chesnosti [Artificial intelligence in education: use without violating the principles of academic honesty]. *Osvitolohichni dyskurs*, 1 (44), 68-84 [in Ukrainian].
- Pohorelenko, A.K. (2018). Shtuchnyi intelekt: sutnist, analiz zastosuvannia, perspektyvy rozvytku [Artificial intelligence: essence, analysis of application, prospects for development]. *Visnyk KhDU. Seria Ekonomichni nauky*, 32, 22-28 [in Ukrainian].
- Sharov, S.V. (2023). Suchasnyi stan rozvytku shtuchnoho intelektu ta napriamky yoho vykorystannia [Academic integrity and artificial intelligence in educational and scientific activities]. *Ukrainski studii v yevropeiskomu konteksti*, 6, 136-144

[in Ukrainian].

- Shevchenko, A.I., Baranovskyi, S.V., Bilokobylskyi, O.V., Bodianskyi, Ye.V., Bomba, A.Ia., & Dovbysh, A.S., та ін. (2023). Stratehiia rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini [Strategy for the development of artificial intelligence in Ukraine]: monohrafiia. Kyiv: IPShI, 305 [in Ukrainian].
- Sobchenko, T. & Fedorenko, V. (2023). Transformatsiia klasychnoho navchalnoho protsesu: efektyvni stratehii ta instrumenty dlia provedennia dystantsiinykh urokiv [Transformation of the classroom process: effective strategies and tools for conducting distance learning]. *Novyi Kolehium*, 112, 60–65 [in Ukrainian].
- Tolochko, S. & Bordiuh, N. & Mironets L. (2023). Akademichna dobrochesnist ta shtuchnyi intelekt v osvittii i naukovii diialnosti [Academic integrity and artificial intelligence in educational and scientific activities]. *Innovatsiina pedahohika*, 62 (2), 25-33 [in Ukrainian].

УДК 378. 013:373.3

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(26\).2024.153-161](https://doi.org/10.35387/od.2(26).2024.153-161)

АНГЛОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У КОНТЕКСТІ АНДРАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Халемєндик Юлія Євгеніївна –
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
професійного спрямування
Запорізького національного
університету

Khalemendyk Yuliia – Candidate
of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the
Department of Foreign Languages
for Professional Purposes of the
Zaporizhzhia National University

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5335-5292>

E-mail: halemendyk@gmail.com

Анотація. Оглядова стаття присвячена проблемам навчання англійської мови професійного спрямування для майбутніх фахівців економічного профілю на засадах андрагогічного підходу. Мета статті полягала в обґрунтуванні доцільності трансформувати англійськомовну підготовку майбутніх економістів в Україні на андрагогічних принципах навчання. Окреслено дискусійну площину щодо володіння англійською мовою як в професійному середовищі, так і в загальних ситуаціях спілкування фахівців. Обґрунтовано необхідність чіткого витлумачення сутності англійськомовної підготовки в освітянській теорії і практиці. З'ясовано, що в традиційному розумінні у вищій школі переважає когнітивно-особистісний зміст здійснення навчального процесу студентів, а підготовка прояснює змістово-діяльнісні межі з огляду на конкретизацію мети набуття знань, навичок та умінь у вимірі їх активної практичної реалізації в майбутній професійній сфері. Наголошено на андрагогічному підході, що в сучасних реаліях міжнародної